

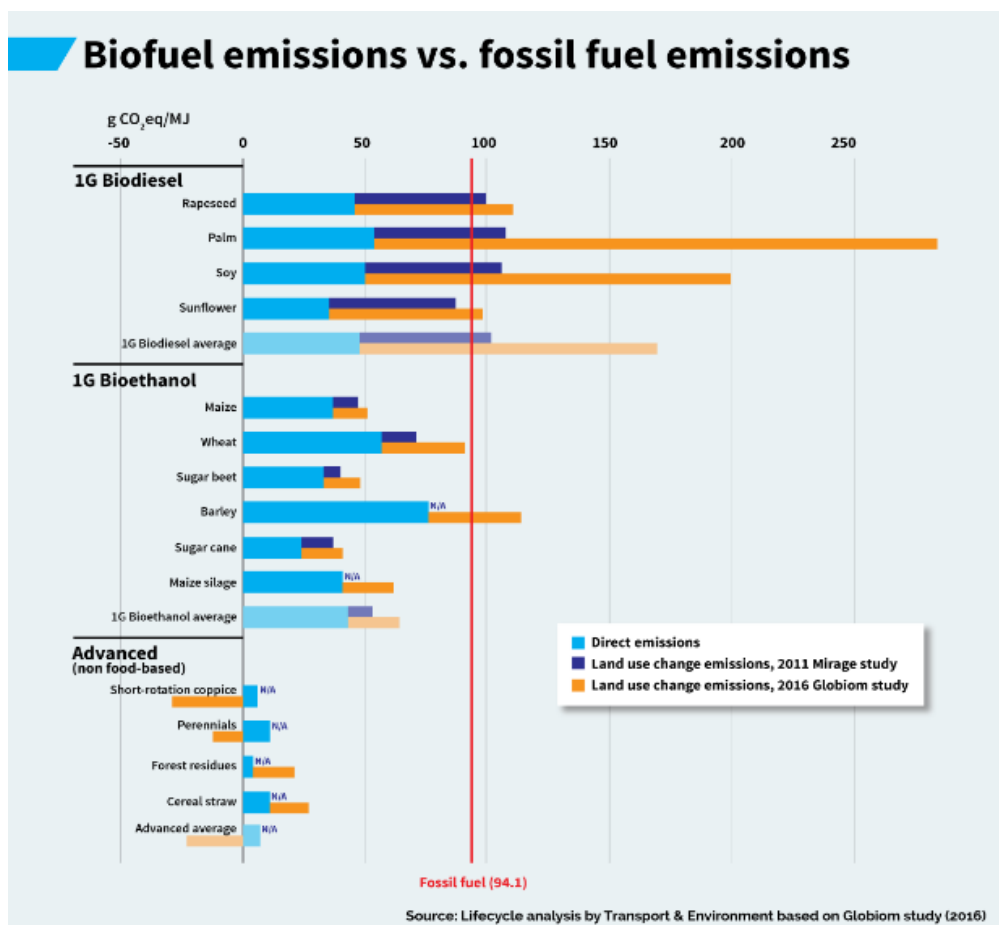
Reactie op het voorstel voor implementatie ILUC richtlijn

Natuur & Milieu, Both ENDS, Greenpeace Nederland, IUCN NL en Oxfam Novib vragen de regering het voorstel voor het biobrandstof beleid tot 2020 aan te passen omdat dit leidt tot een sterke groei van biobrandstoffen uit landbouw en voedselgewassen. Dit zorgt voor meer klimaatschade, schade aan biodiversiteit, ontbossing en stranded assets voor bedrijven. Het plafond van 5% voor biobrandstoffen uit landbouw en voedselgewassen blijkt volstrekt onvoldoende als ook de dubbel telling voor wordt afgeschaft.

Inleiding

De inzet van biobrandstoffen in Europa is gemotiveerd vanuit klimaatdoelen. Recente analyses (zoals de Globium studie in opdracht van de Europese Commissie) laten echter zien dat het netto effect op het klimaat negatief is. In plaats van reductie leidt de bijmengverplichting in Europa tot 4% extra klimaatemissies voor de transportsector. Dat komt ruwweg overeen met de klimaatschade van 12 miljoen extra auto's (Transport & Environment, 2016). Dit komt door de hoge klimaatemissies van met name biodiesel. Gebruik van palm en sojaolie zorgen daarbij zelfs voor 2 tot 3 keer zoveel klimaatschade als fossiele diesel. Maar ook andere biodiesel en bioethanol toepassingen uit voedsel/landbouw gewassen hebben hoge klimaatemissies (zie onderstaande afbeelding). Daarnaast levert de productie van deze gewassen serieuze sociale en milieuproblemen op (concurrentie met voedsel, ILUC effecten, schade aan biodiversiteit, ontbossing en afname bodemvruchtbaarheid). Tegelijk blijkt dat geavanceerde biobrandstoffen veelal wel een aanzienlijke klimaatwinst kunnen opleveren.

Afbeelding 1: Klimateffecten van biobrandstoffen.

Nederland heeft vooralsnog de negatieve effecten sterk weten te beperken; vooral door de dubbeltellingsregeling. Biobrandstoffen uit afval en restproducten tellen daaronder 'dubbel' ten opzichte van de biobrandstoffen uit voedsel en energiegewassen (conventionele biobrandstoffen). De biobrandstoffen uit afval en restproducten krijgen daardoor een hogere marktwaarde. Dat is nodig omdat biobrandstoffen uit voedselgewassen vaak veel goedkoper zijn om te produceren. De Nederlandse regering heeft herhaaldelijk het standpunt ingenomen dat de overgang naar CO₂ sturing, meenemen van ILUC effecten en de overgang naar geavanceerde biobrandstoffen voor de lucht- scheepvaart en het lange afstandstransport centraal zouden moeten staan. Deze lijn is ook door de partijen uit het SER energieakkoord vastgelegd in de uitvoeringsagenda voor de mobiliteitssector.

Ook is er grote overeenstemming dat de huidige certificeringssystemen (waaronder ICCS) en duurzaamheidscriteria deze negatieve effecten niet kunnen voorkomen en dat een verbetering van de duurzaamheidscriteria en de governance noodzakelijk is. De Europese Commissie heeft recent haar strategie 'decarbonising transport' uitgebracht. Ook daarin wordt de lijn gekozen dat een transitie naar duurzame geavanceerde biobrandstoffen wordt gemaakt. Dit geeft richting aan het Europese biobrandstoffenbeleid na 2020.

Onze uitgangspunten

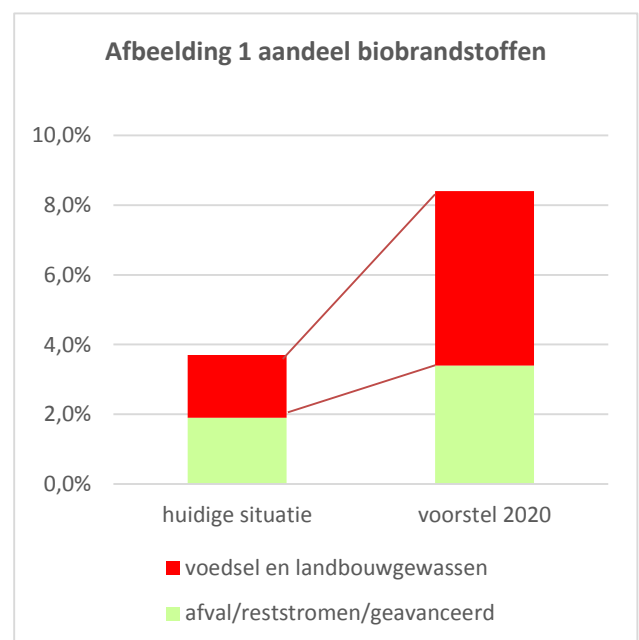
- Uitsluitend groei in biobrandstoffen uit afval, reststromen en geavanceerd
- Uitfaseren van biobrandstoffen uit voedselgewassen, een verdere groei past niet in deze lijn
- Een goede borging van duurzaamheid (milieu, natuur en sociaal)
- Maximale transparantie; consumenten en bedrijven moeten (kunnen) weten of de biobrandstof die ze afnemen aanzienlijke milieuwinst oplevert, of juist schadelijke biobrandstoffen bevat en of er geen fraude mee gepleegd wordt.
- Voldoende incentives om koplopers te stimuleren te investeren in duurzame geavanceerde biomassa en verwerkingstechnologie.

Voorstel voor implementatie ILUC richtlijn in Nederlands biobrandstoffenbeleid

Het voorstel van de regering voor 2020	Huidige situatie (NEA, 2015)
Een maximum van 5% conventioneel,	1,8% conventioneel
Afschaffen dubbeltelling in Nederland	Nu 68% dubbeltellend
8,4% biobrandstoffen (10% incl dubbeltelling)	3,7% biobrandstoffen ((5,5% inclusief dubbeltelling)
Minimaal 0,5% geavanceerd in 2020	-

Effect van het voorstel van de regering

- **Verdrievoudiging van de hoeveelheid biobrandstof uit voedsel en landbouwgewassen** en daarmee naar verwacht negatief milieueffect; hogere CO₂ uitstoot, minder biodiversiteit en bodemvruchtbaarheid en een toename van negatieve sociale effecten.
- Geen incentive om de CO₂ prestatie van de brandstoffen te vergroten; het blijft een platte volume doelstelling met alle bekende perverse prikkels.
- Weinig incentive voor ontwikkeling en groei in geavanceerde biobrandstoffen.
- Verdere aantasting van het maatschappelijke draagvlak voor de inzet van biobrandstoffen door groei omstreden brandstoffen.
- Stranded assets in de toekomst.
- Geen verbetering op borging duurzaamheid (duurzaamheids criteria/governance/transparantie).

Toelichting

Bij de laatste NEA rapportage (2015) was minder dan de helft van de biobrandstoffen afkomstig uit voedselgewassen. Dat komt overeen met ongeveer 1,8% van het brandstofverbruik. Het huidige voorstel voor 2020 stelt een maximum van 5% en schaft tegelijk de dubbeltellingsregeling af. Afschaffing van de dubbel telling zorgt ervoor dat er een maximale inzet van de goedkoopste biobrandstoffen zal komen. De goedkoopste opties zijn; voedselgewassen zoals palmolie en suikerriet. Het voorstel van de regering zorgt daardoor voor een volledige opvulling van het plafond voor biobrandstoffen uit voedsel en landbouwgewassen. Dat betekent een groei van 1,8% naar 5%, bijna een verdrievoudiging van de hoeveelheid biobrandstoffen uit voedsel en landbouwgewassen. Dit vinden wij niet acceptabel.

De groei vindt dus vooral plaats bij uit voedselgewassen geproduceerde brandstoffen. Terwijl van deze conventionele biobrandstoffen de laatste jaren steeds duidelijker is geworden hoe groot de negatieve impact op mens, milieu en biodiversiteit is. Uit recente studies (Globium) blijkt dat deze biobrandstoffen gemiddeld zelfs een hogere CO₂ uitstoot veroorzaken dan fossiele brandstoffen. De motivatie lijkt vooral te liggen in de wens om een zo hoog mogelijke bijdrage aan de hernieuwbare energiedoelstelling voor 2020 te realiseren, ook als dat meer klimaatschade oplevert. Daarbij willen we graag benadrukken dat de 8,4% geen wettelijke verplichting is. Bij 100% inzet van dubbel tellende brandstoffen volstaat 5% ook om aan de Europese verplichting te voldoen, bij het huidige percentage biobrandstoffen uit voedselgewassen zou dit 5,9% zijn.

Een ander probleem van het voorstel is dat de inzet op groei uit voedselgewassen de benodigde transitie naar geavanceerde biobrandstoffen alleen maar moeilijker maakt. De lijn voor na 2020 is om over te gaan op uitsluitend geavanceerd. Als bedrijven de komende jaren verder investeren in biobrandstoffen uit voedselgewassen creëert het voorstel stranded assets in de toekomst.

De verplichting van 0,5% voor geavanceerde biobrandstoffen lijkt te zijn gemotiveerd vanuit wat al op voorhand zeker haalbaar is. Hier gaat dus geen effectieve marktprikkel van uit. De ervaring laat zien dat de markt tot meer in staat is en uitdagendere doelen nodig heeft om innovaties in de markt te zetten. Nu is er geen enkele prikkel om verder te gaan dan de 0,5% zeker bij afwezigheid van de dubbel telling of sturing op de CO₂ prestatie van de brandstoffen. Daarnaast is het van belang dat het stimuleren van geavanceerde biobrandstoffen gepaard gaat met een goede borging en monitoring van de duurzaamheid van de biomassa. Voorstellen hiervoor lijken nog te ontbreken

Ons verzoek

Natuur & Milieu, Both ENDS, Greenpeace Nederland, IUCN NL en Oxfam Novib vragen de regering het voorstel aan te passen vanwege de verwachte negatieve effecten op klimaat, natuur en mensen én omdat het haaks staat op de benodigde transitie. De lijn voor na 2020 is om over te gaan op uitsluitend geavanceerd. Als bedrijven de komende jaren verder investeren in biobrandstoffen uit voedselgewassen creëert het voorstel stranded assets in de toekomst. Het voorstel zou minimaal een verdere groei van conventionele biobrandstoffen moeten voorkomen en maximaal moeten inzetten op groei van biobrandstoffen uit afval, reststromen en geavanceerde bronnen.

Dat kan door:

- De CAP op het huidige niveau van conventionele biobrandstoffen te zetten op maximaal het huidige volume (1,8%) en te laten aflopen in de tijd. Indien nodig kan de dubbel telling (deels) gehandhaafd blijven.
- Als niet voor een veel lagere CAP dan 5% gekozen wordt, dan verzetten wij ons sterk tegen het afschaffen van de dubbel telling. Deze lijkt vooral gemaakt te zijn om het percentage van 8,4% biobrandstoffen in 2020 te verzekeren. Van belang daarbij is dat de bijdrage van mobiliteit aan de hernieuwbare energiedoelen waarmee gerekend (8,4%) wordt, geen doel op zich is en geen enkele verplichtingen heeft. Als dit doel niet met duurzame biomassa bereikt kan worden, dan moet het met andere duurzame hernieuwbare energieopties ingevuld worden zoals energie uit zon, wind, getijde etc. Het maximaal benutten inzet hernieuwbare energie uit stroom en wind voor transport is daarvoor een goede non-regret optie.
- Meer aandacht voor governance en opsporen en handhaven van mogelijke 'fraude' bij biobrandstofproductie
- Als alternatief overgaan op CO₂ sturing, mits indirecte emissies daarbij voldoende betrokken worden.

- Optimale inzet van geavanceerde biobrandstoffen, dit vraagt ook een goed traject voor de monitoring en borging van de duurzaamheid van deze toepassingen.
- Ook vragen we de regering bij het voorstel een analyse van de effecten op de verschillende type biobrandstoffen en de resulterende milieueffecten te doen

Wij zijn graag bereid dit nader toe te lichten.

U kan daarvoor contact opnemen met

Karin Blaauw (M 06 – 14487425 | K.Blaauw@natuurenmilieu.nl)